

## Αναζητώντας τους τάφους των Ρομανόφ

**ΤΟ ΜΑΤΙ ΤΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ ΤΣΑΡΟΥ**

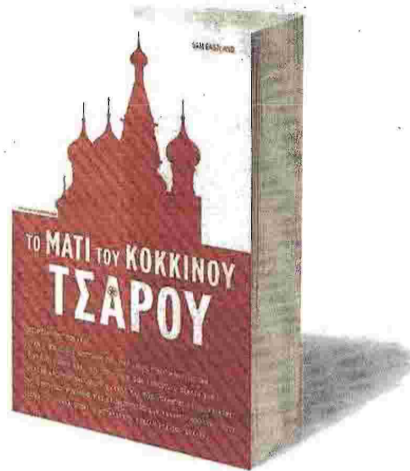
του Sam Eastland

Μετάφραση: Ρένα Χατκούτ

Εκδόσεις: Μοντέρνοι Καιροί

Το 1929, στα σιβηρικά δάση, ο κρατούμενος 4745 του στρατοπέδου εργασίας του Μποροντόκ εργάζεται ως σημαδευτής των δέντρων τα οποία οφείλουν να κόψουν αργότερα άλλοι κρατούμενοι. Είναι η μοναδική εργασία σε όλο το σύστημα των γκούλαγκ που θεωρείται χειρότερη και από τη θανατική καταδίκη, αλλά ο κρατούμενος 4745 έχει συμφιλιωθεί με τη μοίρα του. Το πεπρωμένο, όμως, έχει άλλη άποψη: η σωτηρία του από αυτή την απάνθρωπη ποινή έρχεται με τη μορφή ενός νεαρού πολιτικού αξιωματούχου του Κόκκινου Στρατού, ο οποίος του παραδίδει έναν δερμάτινο καρτοφύλακα και του προσφέρει την επιλογή να τον ακολουθήσει, αφήνοντας πίσω το παγωμένο δάσος. Μέσα στον καρτοφύλακα ο κρατούμενος 4745 βρίσκει ένα όπλο, ένα αντίτυπο του φινλανδικού έπους Καλεβάλα και ένα σμαραγδένιο μάτι, το οποίο, επειδή γνωρίζει πολύ καλά τι σημαίνει, αποφασίζει να ακολουθήσει τον νεαρό.

Προτού έρθει αντιμέτωπος με αυτή τη σκληρή μοίρα και προτού καταδικαστεί για εγκλήματα κατά του κράτους, ο κρατούμενος 4745 απαντούσε στο όνομα Πέκαλα. Είχε γεννηθεί στη Φινλανδία. Ο πατέρας του ήταν νεκροθάφτης, επάγγελμα που σκόπευε να ακολουθήσει και ο ίδιος. Ο μεγαλύτερος του αδελφός, ο Αντόν, προς μεγάλη υπερφάνεια του πατέρα του, είχε πάει να υπηρετήσει στη Φινλανδική Φρουρά, το επίλεκτο σώμα του τσάρου της Ρωσίας. Όταν όμως ο Αντόν αποτάχθηκε από τη Φρουρά με την κατηγορία της κλοπής, χωρίς ταυτόχρονα να επιστρέψει στην οικογένειά του, ο μικρότερος αδελφός του κλήθηκε να ανα-



λάβει τη θέση του. Παρά τις αρχικές δυσκολίες, ο Πέκαλα καταφέρνει να εξελιχθεί, φθάνοντας να γίνει έμπιστος του τσάρου, και να πάρει τη θέση του Σμαραγδένιου Ματιού, αξίωμα πάνω από κάθε πολιτική ή στρατιωτική εξουσία. Έτσι, όταν η πολιτική κατάσταση αλλάζει και οι Ρομανόφ εκτελούνται, ο Στάλιν φροντίζει να εξοστρακιστεί αυτός ο κοντινός συνεργάτης του τσάρου.

Ο Στάλιν, όμως, είναι πάλι εκείνος που του δίνει και μια ελπίδα ζωής. Προς μεγάλη έκπληξη του ήρωά μας, ο νεαρός αξιωματούχος τον οδηγεί στον αδελφό του, τον Αντόν, ο οποίος είναι τώρα πια διοικητής του Κόκκινου Στρατού. Η αποστολή που του ανατίθεται είναι ακόμα πιο απρόβλεπτη: οι Ρομανόφ δεν είχαν εκτελεστεί από τον Κόκκινο Στρατό, όπως πίστευαν όλοι, αλλά είχαν διαφύγει και η τύχη τους αγνοούνταν, παρά τις πολυάριθμες απόπειρες των οργάνων του Στάλιν να τους εντοπίσουν. Μια νέα πληροφορία, που τοποθετεί τα πτώματά τους

σφραγισμένα σε ένα ορυχείο, είναι η πιο πρόσφατη ένδειξη της κυβερνήσεως, που επιλέγει τον Πέκαλα να την ερευνήσει ως άνθρωπος που τους είχε γνωρίσει προσωπικά, οπότε και ως ο πλέον κατάλληλος να προβεί στην αναγνώρισή τους. Ο Πέκαλα είχε επιλέγον εκπαιδευτεί ως ειδικός ερευνητής και η υποψία ότι μπορεί να γνωρίζει κάτι σχετικά με το σημείο όπου είναι κρυμμένοι ο αμύθητος θησαυρός τον καθιστά πολύτιμο συνεργάτη.

«Παρ' ότι βρισκόταν τόσο συχνά περιστοιχισμένος από τα ανεκτίμητα αντικείμενα του τσάρου, ο Πέκαλα δεν τα εποφθαλμιούσε. Είχε μεγαλώσει σ' ένα σπίτι όπου έβρισκε κανείς την μορφή στην απλότητα. Τα εργαλεία, τα έπιπλα, τα μακαροφόρουνα τα εκτιμούσαν για την έλλειψη εξζητημένης διακόσμησης. Για τον Πέκαλα, πολλά από τα υπάρχοντα του τσάρου απλώς δεν είχαν καμιά πρακτική αξία. Η έλλειψη ενδιαφέροντος του Πέκαλα για έναν τέτοιο πλούτο προβλημάτιζε τον τσάρο. Ήταν συννηθισμένος να βλέπει τους ανθρώπους να ζηλεύουν, και το γεγονός ότι ο Πέκαλα δεν τον ζήλευε τον απασχολούσε. Προσπαθούσε να κάνει τον Πέκαλα να ενδιαφερθεί για το ένθετο ελεφαντόδοντο ή τον έβενο ενός γραφείου ή για ένα σετ πιστολιών μονομαχίας με κάννες από δαμασκνό ατσάλι, φτάνοντας μάλιστα στο σημείο να τα προσφέρει στον Πέκαλα ως δώρα. Γενικά ο Πέκαλα αρνιόταν. Δεχόταν μόνο μικροπράγματα, αλλά και πάλι μόνο όταν ο τσάρος τού απαγόρευε να αρνηθεί. Στο τέλος, ο τσάρος ήταν εκείνος που ζήτησε τον Πέκαλα, όχι γι' αυτά που είχε, αλλά γι' αυτά που δεν χρειαζόταν».

Ο συγγραφέας Sam Eastland αφηγείται εναλλάξ, το παρελθόν και το παρόν του Πέκαλα: από τη μια τη ζωή του στα τσαρικά παλάτια και από την άλλη τη μακάβρια έρευνά του για τα πτώματα των Ρομανόφ και τον πραγματικό δολοφόνο τους.

Ένα συναρπαστικό αστυνομικό μυθιστόρημα, που διαδραματίζεται σε μια γοητευτική εποχή. ☉

## Πορτρέτα εύθραυστων ηρώων

**ΝΑ ΝΙΩΘΕΙΣ ΜΠΛΕ, ΝΑ ΝΤΥΝΕΣΑΙ ΚΟΚΚΙΝΑ**

της Έρης Σωτηροπούλου

Εκδόσεις: Πατάκη

Μια έφηβη κάθε εβδομάδα ταξιδεύει με τον πατέρα της στην Αθήνα για να επισκεφτούν τον ψυχολόγο της. Παγιδευμένη ανάμεσα σε αυτό που θέλουν οι άλλοι από αυτή και τις δικές της επιθυμίες, αποζητά την ελευθερία της και, όταν της την αρνούνται, αποζητά υποκατάστατα.

Το κάπνισμα ενός τσιγάρου αποτελεί ίσως τη μόνη ουσιαστικά δική της πράξη, την καθημερινή επανάστασή της, την παράνομη ελευθερία της, και η κάπνισμα του ίσως να είναι το μοναδικό φως ενός ονείρου για το αύριο που έχει απομείνει στη ζωή της.

Μια συγγραφέας στο Μοχάκάρ βρίσκεται εγκλωβισμένη στην αδυναμία της να γράψει και αναζητά δημιουργική ώθηση σε περιπάτους και στα έργα άλλων.

Ένας ρομαντικός άντρας ο οποίος ακολουθεί μια ιδιότυπη τακτική τόνωσης του έρωτα και του πάθους με τη σύζυγό του, χωρίς να αντιλαμβάνεται τη σκληρότητα και τις επιπτώσεις της μεθόδου του. Μια μετακόμιση από το πολύβουο κέντρο στην ησυχία των προαστίων αποτελεί μια λιγότερο ειδυλλιακή εμπειρία για κάποιον που έχει αγαπήσει το βρόμικο αστικό χάος και απορρίπτει την εισβολή της φύσης στον προσωπικό του χώρο. Ένα οικογενειακό ταξίδι στο Άμστερνταμ, με στόχο το προσκύνημα στους χώρους κάποιων νεανικών αναμνήσεων και βιωμάτων, έχει μια ασυνήθιστη (αν και όχι και τόσο για τον συγκεκριμένο τόπο) κατάληξη, όταν ορισμένα από τα μέλη της επιθυμούν να ζήσουν νέες εμπειρίες και άλλα να επιστρέψουν παρελθόν, διασπώντας έτσι την κοινή τους εμπειρία σε δύο εντελώς διαφορετικά πνευματικά ταξίδια.

Μια αλλοδαπή αναζητά δουλειά ως παραδουλεύτρια και κάνει το μοιραίο λάθος να παίξει πιάνο.



Η συνάντηση μιας συγγραφέως, μετά τον επώδυνο χωρισμό με τον εραστή της, με έναν νεαρό θαυμαστή της είναι πιο δυσάρεστη απ' όσο εκείνη φανταζόταν.

«Ο νεαρός συνέχισε να μιλάει με αργή, μονότονη φωνή. Δάκρυα, λυγμοί, αναφιλητά, σκέφτηκε η Λέα και προσπάθησε να βρει πάλι τον ειρμό της ιστορίας της. Μια μια οι λέξεις, έπειτα οι προτάσεις του μισοτελειωμένου διηγήματος κύλησαν στο μυαλό της με απaráμιλλη χάρη, σαν λευκές νιφάδες που στροβιλίζονται πριν διαλυθούν, και κατάλαβε ότι κορόιδευε τον εαυτό της. Πώς ήταν δυνατόν να πιστεύει ότι θα ξεπεράσει την απελπισία γράφοντας γι' αυτήν; Πριν από έναν μήνα όλα ήταν αλλιώς. Θυμήθηκε τα χείλη του εραστή της, το πρόσωπό του, το σώμα του πάνω στο ανάστατο κρεβάτι στο δωμάτιο του ιταλικού ξενοδοχείου. Τι εξίσια που ήταν η χροιά της φωνής του όταν έλεγε το όνομά της! Λέα, Λέα, είπε μέσα της, Λέα, μ' αγαπάς; Θυμήθηκε τους περιπάτους με βροχή, τις σκοτεινές στοές της μικρής αναγεννησιακής πόλης κι ύστερα έναν καρβάν σε εστιατόριο, ενώ έξω έπε-

φτε πυκνή ομίχλη. Θυμήθηκε τα πυρετώδες βλέμμα του την τελευταία φορά που έκαναν έρωτα. Αυτό το βλέμμα αγωνίας έπρεπε αμέσως να καταλάβει... Αν δεν είχε αρχίσει να γράφει, τώρα θα έκλαιγε, θα έκλαιγε ασταμάτητα. Κι όμως, τα μάτια της ήταν στεγνά, χωρίς δάκρυα. Μακάρι να μπορούσε να κλάψει, να ξεσπάσει σε λυγμούς μπροστά σ' αυτόν τον ηλίθιο βλάκα».

Η Έρη Σωτηροπούλου στη συλλογή διηγημάτων «Να νιώθεις μπλε, να ντύνεσαι κόκκινα» παρουσιάζει σύντομα και εύθραυστα πορτρέτα ηρώων που βρίσκονται εγκλωβισμένοι λόγω των συνθηκών, του περιβάλλοντος ή του χαρακτήρα τους. Αποκομμένοι από τις σχέσεις τους με τους άλλους ανθρώπους, αδυνατούν να επικοινωνήσουν: δεν μπορούν ούτε να κατανοήσουν τις επιθυμίες των γύρω τους ούτε να εκφράσουν τις δικές τους. Προσπαθούν να συντονίσουν το βήμα τους με των άλλων, αλλά το αποτέλεσμα είναι μια ασυγχρόνιστη, τραγική μοναχική πορεία.

Πρακτικά παραμένουν τμήμα της κοινωνίας, αλλά ουσιαστικά βρίσκονται έξω από αυτήν, μοναχικές νότες που υψώνονται στον χώρο πριν γίνουν μέρος μιας μελωδίας ή προτού σβήσουν απλώς στον αέρα.

Αιωρούνται μέσα σε μια φούσκα: παρατηρούν τον κόσμο γύρω τους, σε κάποια σημεία του παραμορφωμένου, αλλά αδυνατούν να τον αγγίσουν ή να ενσωματωθούν μέσα του. Τα πλάσματα αυτά ακροβατούν στη γέφυρα που ενώνει το σύμψαν της πραγματικότητας και το σύμψαν που έχει δημιουργηθεί στο μυαλό τους από τον συγκερασμό σκέψεων, αισθήσεων και ένστικτων. Και τα δύο τούς διεκδικούν, χωρίς κανένα να τους κερδίζει ολοκληρωτικά, με αποτέλεσμα να παραμένουν μόνοι στη μέση της γέφυρας, αγναντεύοντας μια τη μια πλευρά, μια την άλλη και μια τον μοναδικό ιδιωτικό χώρο, το κενό από κάτω τους. ☉

**ΜΥΡΤΩ ΤΣΕΛΕΝΤΗ**